

Ganga trúliga fyri friði

Undirtøkan økist í
friðarrørsluni

Úti við 150 fólk vistu annan hvítusunnudag sitt ynski um frið í heiminum við at ganga friðargongu teir 15 kilometrarnar úr Mjørkadali til Havnar. Sum tey hava gjørt í fleiri ár. Nøkur hava gingið ár eftir ár, øðrum berst frá, og nógv nýggj koma afturat.

Maud Næs byrjaði friðargonguna í Mjørkadali við at siga nøkur orð um friðarviljan og at venda harnaðinum bakið.

Í besta veðri stevndu friðarfólkini suðuryvir. »Steðgið Dounreay«, »Kjarnorkuvápnafri Norðurlond«, »Tjernubyl — ein ávaring« stóð á dreglum, sum friðarfólkini bóru við sær.

Steðgað var á Lambafelli, har kaffi og kaka vóru at fáa og onkur treiv í ein sang. Og so gekk leiðin víðari oman á Vaglið. Allan vegin suður komu fleiri fólk afturat.

Á Vaglinum stóðu enn fleiri og biðaðu. Har sungu fólk fyrst ein sang, og síðan helt Marita Petersen røðu. Og so gekk leiðin niðan í Norðurlandahúsið, sum var stúgvandi fult av fólki. Ung og eldri. Allir aldursbólkar vóru umboðaðir, men talið av ungfólki og ungum foreldrum við børnum økist í hvørjum.

Skráin í Norðurlandahúsinum var drúgv. Gunnar Hoydal og Bergur Jacobsen hildu røðu, Rytumkórið í Hoydølum sang, og Nora Bærentsen las nakrar yrkingar eftir Jóannes Dalsgaard. Tey mongu børnini krógvaðu ikki, hvussu fegin tey vóru um at hoyra Robert og genturnar, sum tey kenna úr barnaútlarpínunum. Hanus Johansen dæmdi eisini øllum at hoyra. Inn ímillum vóru fleiri felagssangir. Bólkurin Orion hevði undirspælið til teir mongu felagssangirnar, og Orion endaði eisini tiltakið við at spæla

Friðargongan vendi
hernaðarútgærdini bakið
og fór til Havnar

nøkur av sínum lögum.

Ætlanin um at byggja kjarnorkuendurvinningsarvirki í Dounreay í Skotlandi fellur ikki friðarrørsluni, og í sambandi við friðartiltakið var ein fram-sýning í Norðurlandahúsinum. Fólk høvdu har eisini høvi at skriva undir mótmæli móti ætlanini.

Talið av friðarfólki veksur fyri hvørt ár, og tað ger eisini talið av felagsskapum, sum leggja navn til friðargonguna. Í ár vóru felagsskapirnir: Fólk fyri friði, CISV, Føroysk Myndlistafólk, Rithvundafelagið, Føroya Pedagogfelag, Sosialráðgevarafelagið, Friu Føroyar, Føroyskir Sosialistar, Unga Tjóðveldið, Sosialistiskt Ungmannafelag, Tjóðveldisflokkurin og Javnaðarflokkurin.

randi

Barnavognarnir vóru ikki so fáir í friðargonguni. Tey smáu høvdu eisini ein hugnaligan dag

Vit hava skyldu til at virka fyri friði

*Friðarpolitikkur er einasta
loysnin, segði Marita Peter-
sen í røðu síni á Vaglinum*

Seinastu triggjar dagar-
nar hava verið triggjar
atomsprengingar.

Friggjadagin sprongdi Kina eina atombumbu, sum var átta ferðir so sterk sum Hiroshimbumban. Tað vil siga, at ein slik bomba kann gera av við meir enn eina millión menniskju.

Leygardagin sprongdi Sovjet eina atombumbu undir jørð, og hvítusunn-
morgun sprongdi Frakland eina atombumbu á Moriroa í Stillahavinum.

Tað eru í heiminum í dag umleið 50.000 atom-
sprengingiløngar, umframt konventionel vápn, kemisk vápn og rúmdarvápn. Hesi kunnu spreingja knottin í luftina fleiri ferðir um tað var gjørligt.

Men hóast hesar stóru goymslur so halda royndarsprengingar fram. Útreiðslur til vápn veka ár undan ári, og vøksturin verður størri fyri hvørt ár.

Í dag verða brúktar meira enn 8.000 milliardir kr. til vápn og til kanning og menning av nýggjum vápnunum, og tað stendur ikki á at fáa jättanir til hernaðarlig endamála. Sum dømi kann nevast, at nú eitt árið fekk amerikanski herurin jättanir til 97,5% av øllum tí, teir høvdu ynskt. Um somu tíð vóru jättanir til skúla, heilsumverk og sosialar veitingar nógv skerdar í USA.

Vápnaframleiðandi londini, og her verður serliga hugsað um stórveldini bæði, hava ein hóp av kanningarstöðum og ein rúgvja av vísindafólki arbeiða har. Mett verður at 1/3 av heimsins vísindafólki arbeiða við vápnaframleiðslu, og okkurt skulu tey gera. Hvørja ferð tey finna fram til nakað nýtt, eru tey við til

at gera jørðina meira vandamikla at liva á. Eitt úrslit av slikum menningararbeiði er neutronbumban, sum týnir alt livandi, meðan hon sparir bygningar og installatiónir.

Arbeidshátturin hjá hesum hernaðarligu kanningar- og menningarstöðum er vanliga tann, at fyrst verður roynt, hvat tekniskt ber til. Tá tað er eydnast, so verður sagt, at figgindin helst hevur nakað líknandi, og tí má nýggja vápnið setast í framleiðslu. So fær hin parturin fræmir um hetta nýggja, og fer undir at framleiða nøkulunda tað sama, og hetta kann so brúkast sum prógv fyri at rætt var, sum sagt varð av fyrstan tíð.

Hesa gongd siggja vit týðiliga í USA, tí har er meira opið, hvat hendur á hernaðarliga økinum. Men sjálvst um russar ikki kunngerá sínar framtíðarætlanir, og vit eru noydd at lita á tað, sum amerikanskar nýsnaraskipanir koma við, so er eingin ivi um at tað sama fer fram í Sovjet sum í USA.

Sambært upplýsingum eru russar í ferð við at menna 17 nýggjar atomvápnaskipanir. Hetta gera teir, sjálvst um teir eiga nógv nógva atomvápn at týna allan heimin fleiri ferðir.

Ofra verður sagt, at vit hava frið í heiminum, og at vit kunnu takka maktjavnváginum fyri at so er. Men er verðin nú so friðarlig, sum summi halda?

Síðan seinasta heimsbardaga hava verið meira enn 150 krigg, so at siga øll í 3. heiminum. Illa ber til at siga at vit liva í einari friðarligari tíð.

Rætt er tað, at tað ikki hevur verið beinleiðis krigg her í okkara parti